

فن استدلال

منطق حقوق اسلام

تألیف

دکتر محمد حیدر عسکری لنگروی

فهرست

شماره‌های سمت چپ به مطالب بر می‌گردد.

مقدمه

- ۱- طرح منطق یونان (= منطق صوری) آیا منطق الفاظ است؟ ۳-۲-۱
- ۲- هدف در طرح منطق یونان (حلّ مجهولات) ۵-۴
- ۳- در شرق چه خبر؟ فنّ استدلال در شرق (علم اصول) ۸-۷-۶
- ۴- کلی‌گرایی: کلی هر قدر وسیع‌تر بی‌ثمرتر!
کلیات خمس ۱۱-۱۰-۹
- مجردگرایی ۹
- عدم کارایی جنس و فصل در علم حقوق ۱۰-۹
- منطق صوری، منطقی وجودشناسی است. ۱۰
- ۵- منازعه دو منطق: منطق صوری و منطق حقوق (سیری در تاریخ علم) ۱۳-۱۲
- ۶- اصالت عمل در منطق حقوق ۲۴-۱۹ تا ۱۴
- جنس در دو منطق ۱۸ تا ۱۵
- منطق عمومی از اوهام است. ۱۹
- اجتماع اصالت عمل و ضد آن، محال است. ۱۹
- ۷- نویسازي منطق صوری! ۲۰
- ۸- برخورد با الفاظ در دو منطق: ۲۱ تا ۲۶

- (۱) مقایسه مباحث الفاظ منطق یونان با مباحث الفاظ علم اصول
- (۲) اصالت عمل در مباحث الفاظ علم اصول

۲۷ - ۲۸ - ۴۴ تا ۴۷

۲۹ تا ۳۳

۳۴ تا ۳۶

۳۷ تا ۴۳

۴۴ تا ۴۷

۳) نقد سخن حاجی سبزواری

۹- منطق مقایسه (دلالات ثلاث)

۱۰- هدف در دو منطق (منطق یونان و منطق تفریع در فقه)

۱۱- منطق عمومی - منطق اختصاصی

۱۲- کدام وجود؟

۱۳- محتوای منطقی

تصوّرات

۴۸ تا ۵۰

۴۸ - ۴۹

۵۰

مقدمه:

تصور چیست؟

طرح مباحث تصورات

فصل اول

حکم و موضوع

۵۱

۵۲

۵۲ تا ۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲ - ۶۳

۶۴ تا ۶۶

۶۷ تا ۷۰

بخش اول - حکم، موضوع خود را بیان نمی‌کند.

بخش دوم - تقدم بحث موضوعی بر بحث حکمی

بخش سوم - روش شارع در رابطه با موضوعات

بخش چهارم - اصل موضوعی - اصل حکمی

بخش پنجم - انتفاء حکم به انتفاء موضوع

بخش ششم - خروج موضوعی - خروج حکمی

بخش هفتم - حکم و موضوع در امور تأسیسی و امضائی

بخش هشتم - قبول حکمی - قبول موضوعی

بخش نهم - استصحاب موضوعی و حکمی

۷۱	بخش دهم - خلط حکم و موضوع
۷۳-۷۲	بخش یازدهم - جهل به موضوع و جهل به حکم
۷۵-۷۴	بخش دوازدهم - اجتهاد در موضوعات
۷۶	بخش سیزدهم - شبهه موضوعی - شبهه حکمی
۸۰ تا ۷۷	بخش چهاردهم - ایراد موضوعی
۸۲-۸۱	بخش پانزدهم - تنقیح موضوعی

فصل دوم

ماهیت‌شناسی

۲۸۱ تا ۸۳	
۸۵ تا ۸۳	مقدمه:
۸۵-۸۴	فرق موضوع و ماهیت
۸۵	طرح:
۱۰۲ تا ۸۶	مقاله اول - ماهیت‌شناسی
۹۱ تا ۸۷	بخش اول - ضرورت ماهیت‌شناسی
۹۱-۸۸	استصناع
۹۴ تا ۹۲	بخش دوم - ماهیت و وجود
۹۸ تا ۹۵	بخش سوم - ماهیت و ارکان
۱۰۲ تا ۹۹	بخش چهارم - خلط وجود و ماهیت
۱۱۱ تا ۱۰۳	مقاله دوم - ذاتیات و عوارض
۱۰۳	مقدمه: ذاتیات در منطق یونان در مقایسه با منطق فقه
۱۰۳	طرح این مقاله
۱۰۵-۱۰۴	بخش اول - ضرورت شناخت ذاتیات
۱۰۹ تا ۱۰۶	بخش دوم - شرط خلاف مقتضای ذات عقد

مقاله سوم - تعاریف

۱۱۲ تا ۱۲۲

فن استدلال، بی نیاز از تعاریف نیست.
طرح این مقاله.

۱۱۲

۱۱۲

۱۱۳

بخش اول - تعاریف، تحت تأثیر منطق یونان

۱۱۴ تا ۱۱۶

بخش دوم - قطع رابطه با منطق یونان

۱۱۷ تا ۱۲۲

بخش سوم - مشکلات بر سر راه تعاریف

مقاله چهارم - سبب. شرط. مانع

۱۲۳ تا ۱۳۷

مقدمه - دوران ظهور نظریه: سبب - شرط - مانع
اصالت عمل در فن استدلال

۱۲۳

۱۲۳

۱۲۳ - ۱۲۴

جدا کردن مباحث وجود از ماهیات

۱۲۵

طرح این مقاله:

۱۲۶ تا ۱۲۸

بخش اول - تعریف سبب و شرط و مانع

۱۲۶

تعریف سبب

۱۲۷

تعریف شرط

۱۲۷

تعریف مانع

۱۲۸

تعریف در متون فقه

۱۲۹ تا ۱۳۱

بخش دوم - اجمال سبب

۱۲۹

الف - قرابت ناشی از نکاح

۱۲۹

ارث منقطعه

۱۳۰

ب - ایجاب در وصیت

۱۳۱ - ۱۳۳

ج - ایجاب و قبول (= دو جزء سبب)

۱۳۲ تا ۱۳۶

بخش سوم - اسباب نظری

۱۳۲ تا ۱۳۶

معامله فضولی، سبب است؟

۱۳۲ تا ۱۳۵

سبب در عقود، منحصر به ایجاب و قبول است؟

۱۳۴ - ۱۳۵

اشکال بر سبب بودن ایجاب و قبول

۱۳۴

خلق موجود اعتباری در عقود با کیست؟

- ۱۳۵-۱۲۶ تناسبات ذاتی در سبب
- ۱۳۶ جمع‌بندی (نقص نظریه سبب و شرط و مانع)
- ۱۳۷ بخش چهارم - اسباب قولی و فعلی
- ۱۳۸ تا ۱۷۵ مقاله پنجم - ارکان و شروط
- ۱۳۸ مقدمه: عصر پیدائی نظریه ارکان پس از نظریه اسباب
- ۱۳۸ ارزش کار علامه حلی
- ۱۳۹ طرح این مقاله
- ۱۴۰ تا ۱۴۴ بخش اول - تعریف رکن
- ۱۴۲ اشتباه محقق ثانی در تفسیر سخن علامه
- ۱۴۰-۱۴۱ مَقْوَم یعنی چه؟
- ۱۴۱-۱۴۲ خلط وجود و ماهیت!
- ۱۴۳ نظریه جانب اقوی
- ۱۴۴ مدار - ارکان
- ۱۴۵ تا ۱۴۸ بخش دوم - مروری بر تاریخ مذاهب خمسة
- ۱۴۵-۱۵۲ حصر ارکان در ایجاب و قبول
- ۱۴۶-۱۴۷ عدول از حصر ارکان
- ۱۴۸ موضع تراضی در ارکان عقود
- ۱۴۹-۱۵۰ بخش سوم - رکن و سبب
- ۱۴۹-۱۴۰ تعریف رکن
- ۱۴۹ ایجاب و قبول دو رکن اند.
- ۱۴۹ قبول وصیت تملیکی رکن نیست.
- ۱۵۰ شرط سبب و شرط رکن
- ۱۴۸-۱۵۱-۱۵۲ بخش چهارم - نقش تراضی در ارکان عقود
- ۱۵۲ تناسبات ذاتی در عقد، بسته به تراضی است.
- ۱۵۳-۱۵۴ بخش پنجم - العقد کلام!
- ۱۵۳-۱۵۴ صورت و سیرت عقود

- بخش ششم - شروط
۱۵۵ - ۱۵۶
قبض در هبه رکن است یا شرط؟
۱۵۵
بخش هفتم - نقد نظریه شرط
۱۵۷ تا ۱۶۸
عقود عینی و قبض
۱۵۷ تا ۱۶۱
شرط ترتب اثر در عقود عینی
۱۵۷ تا ۱۶۱
ختم عقود به ایجاب و قبول
۱۵۸ تا ۱۶۲
شرط ترتب اثر علی الاصول شرط متأخر است.
۱۵۰ - ۱۶۰
شرط متأخر
۱۵۰ - ۱۶۰
(۱) قبض در هبه
۱۶۰
(۲) قبض در قرض الحسنه
۱۶۰
صدق اسم
۱۶۲
فهم عرفی
۱۵۸ - ۱۵۹ - ۱۶۲ - ۱۷۴ - ۲۳۱
خلط شرط و مانع
۱۶۳ - ۱۶۴
تعهدات: عجز از اجراء تعهدات
۱۶۴
قدرت تسلیم
۱۶۴
مانع، امر وجودی است.
۱۶۳ - ۱۶۸
شبهه شرط و مانع
۱۶۵ تا ۱۶۸
تمکین شرط است یا نشوز، مانع است؟
۱۶۵ تا ۱۶۸
مروری بر مذاهب خمسة در باب نفقه زوجة
۱۶۵ تا ۱۶۸
بخش هشتم - شرط صحّت
۱۶۹ تا ۱۷۱
الف - شرط ترتب اثر
۱۶۹
ب - شرط وقوع
۱۶۹
ج - شرط تحقق
۱۶۹
قیام تراضی به دو انسان زنده
۱۷۰
د - شرط صحّت (دو معنی آن)
۱۷۱
بخش نهم - شرط فرعی - شرط متعارف
۱۷۲

۱۷۳ تا ۱۷۵
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 مقاله ششم - اصل عدم جزئیت - اصل عدم شرطیت
 نظریه صدق اسم
 مروری بر فتاوی و انظار

۱۷۶ تا ۱۸۲
 ۱۷۷ - ۱۷۸
 ۱۷۹ تا ۱۸۲
 ۱۸۰ تا ۱۸۲
 ۱۸۳ تا ۱۸۵
 ۱۸۴ - ۱۸۵
 ۱۸۶ تا ۲۶۲
 مقاله هفتم - عصر ظهور نظریه شرح اسم
 بخش اول - عصر احاله به فهم عرف
 بخش دوم - نظریه شرح اسم
 انتقاد نظریه شرح اسم
 مقاله هشتم - کارنامه پیشینگان
 بخش اول - گزارش کارها که کرده اند.
 بخش دوم - مسائل تمرین و ممارست
 (در رابطه با اسباب و ارکان و شروط)

۱۸۸ تا ۲۱۲

۱- حواله

۱۸۶ - ۱۸۷

دو دیدگاه:

- در مذاهب خمسة:

۱۸۸

(۱) فقه حنفی

۱۸۹

(۲) فقه شافعی

۱۹۰

(۳) فقه حنبلی

۱۹۱

(۴) فقه مالکی

۱۹۲

(۵) فقه امامیه

۱۹۳ تا ۱۹۵

.. ادله اعتبار قبول محال علیه و رد آنها

۱۹۵ - ۱۹۶ - ۱۹۸

.. شرح نظریه ایفاء

۱۹۷ تا ۲۰۱ - ۲۰۳

.. نظریه ایقاع بودن حواله در فقه امامیه و حنبلی

۱۹۸ تا ۲۰۰

.. چه شد که حواله را عقد دانستند؟

۹۹	- چه رضائی جوهر عقود است؟
۲۰۱	- رضای محال اگر شرط باشد شرط ایقاع است.
۲۰۲	- نظام‌های بزرگ حقوقی معاصر
۲۰۳	- بحث در دلیل نقلی حنابله بر ایقاع بودن حواله
۲۰۵ تا ۲۱۲	تمرین در متون فقه
۲۰۵	(۱) متنی از مختلف علامه
۲۰۶	(۲) متنی از کتاب مسالک
۲۰۷ - ۲۰۸	(۳) متنی از کتاب عروة
۲۰۸	فسخ حواله از جانب محال علیه
۲۰۹	(۴) متنی از کتاب جامع المقاصد
۲۱۰ تا ۲۱۲	(۵) متنی از جواهر الکلام
۲۱۰ تا ۲۱۲	قبول احتیاطی محال علیه
۲۱۱ - ۲۱۲	قبول احتیاطی، بحث حکمی است.
۲۱۱ - ۲۱۲	قبول محال علیه، قبول حکمی است.

۲- هبة

۲۱۳ تا ۲۲۱	مذاهب خمسة
۲۱۴ تا ۲۲۰	(۱) فقه حنفی
۲۱۴	(۲) فقه شافعی
۲۱۵	(۳) فقه حنبلی
۲۱۶	(۴) فقه مالکی
۲۱۷	اطلاعات ناقص دیگران از فقه مالکی
۲۱۷	اشکال حنفیه بر مالکیه
۲۱۸	(۵) فقه امامیه
۲۱۹ - ۲۲۰	نظریه احسان
۲۲۱	

۳- وقف

- ۲۲۲ مقایسه صورت مسئله با حواله و هبه
- ۲۲۳ - ۲۲۵ آیا اقباض موقوفه شرط ترتب اثر است؟
- ۲۲۴ - ۲۲۵ مبنای نظریه ایقاع در وقف
- ۲۲۴ (۱) نظر محمد بن حسن و قاضی ابویوسف
- ۲۲۴ آیا وقف، تحریر ملک است؟
- ۲۲۴ مقایسه وقف و عتق در حدیث
- ۲۲۴ (۲) فتاوی امامیه بر ایقاع بودن وقف
- ۲۲۴ قبول احتیاطی
- ۲۲۴ (۲۳۱) اجماع فخرالمحققین
- ۲۲۴ توقف مؤلف مفتاح الکرامه در وقف و وصیت
- ۲۲۵ (۳) نظر ابوحنیفه
- ۲۲۶ تا ۲۳۳ مذاهب خمسة (در وقف)
- ۲۲۶ الف - فقه حنفی
- ۲۲۶ مباحثه امام مالک و قاضی ابویوسف
- ۲۲۷ ب - نظر امامیه
- ۲۲۸ ج - فقه شافعی
- ۲۲۸ مزیت تذکره علامه نسبت به تألیفات شافعیه
- ۲۲۹ د - فقه حنابله
- ۲۳۰ ه - فقه مالکیه
- ۲۳۰ - ۲۴۳ نقص کتاب تذکره در ضبط اقوال مالکیه
- ۲۳۱ صدق اسم وقف بر ایجاب واقف
- ۲۳۱ اجماع مسلمین تا قرن هفتم بر ایقاع بودن وقف
- ۲۳۲ اتصال روایات امام مالک به علی بن حسین (ع)
- ۲۳۲ ابن شهاب واسطه العقد امامیه و مالکیه
- ۲۳۳ تا ۲۳۵ علت گرایش به عقد بودن وقف

۲۳۳ - ۲۳۴

۲۳۳ - ۲۳۴

۲۳۴

۲۳۴

۲۳۵

۲۳۶

۲۳۶

۲۳۶

فقه عملی - فقه تقدیری

فقه الحدیث (در روایات وقف)

حل مشکلات بر اساس اغلب

مشکلات ناشی از فقه تقدیری

تئوری احسان (در وقف)

اخذ به قدر متیقن در احصاء ارکان و شروط

فرق متیقن در امر موضوعی و امر حکمی

حکم و موضوع در رابطه با اسباب و شروط

۴- رهن

مدخل و طرح مسئله

مذاهب خمسة:

(۱) فقه حنفی

نظریه ایقاع بودن رهن

(۲) فقه امامیه

(۳) فقه حنبلی

(۴) فقه شافعی

(۵) فقه مالکی

۲۳۷

۲۳۸ - ۲۳۹

۲۳۹

۲۴۰

۲۴۱

۲۴۲

۲۴۳ تا ۲۴۶

۵- وصیت تملیکی

مقدمات هشتگانه

(۱) تراضی بین زنده و مرده!

(۲) اناطه در تراضی

(۳) در احسانها موجبی برای تراضی نیست.

۲۴۷ تا ۲۵۴

۲۴۷

۲۴۸

۲۴۹

- ۲۵۰ (۲) قبول در تراضی ها، جزء سبب است نه شرط متأخر
- ۲۵۱ (۵) قبول عقدی ناقل است نه کاشف (کشف علمی)
- ۲۵۲ (۶) با موت احد عاقدین پیش از ختم تراضی، عقد واقع نمی شود.
- ۲۵۳ (۱) حق قبول ایجاب، به ارث نمی رسد.
- ۲۵۴ (۷) موالات در رابطه با تحقق تراضی
- ۲۵۵ تا ۲۶۲ داهب خمسه:
- ۲۵۷ تا ۲۵۵ (۱) فقه حنفی
- ۲۵۵ تضاد در ماهیت قبول
- ۲۵۵ ایجاب، رکن است و قبول، شرط متأخر
- ۲۵۵ شرط متأخر در تاریخ فقه
- ۲۵۵ تعاریف وصیت تملیکی
- ۲۵۶ - ۲۵۷ ایقاع بودن وصیت نزد احناف
- ۲۵۷ تناقض سخنان بدایع الصنائع
- ۲۵۷ مسئله منت نهادن
- ۲۵۸ (۲) فقه حنبلی
- ۲۵۹ (۳) فقه مالکی
- ۲۶۰ (۴) فقه شافعی
- ۲۶۱ - ۲۶۲ (۵) فقه امامیه
- ۲۶۱ - ۲۶۲ تناقض در تذکره
- ۲۶۳ تا ۲۸۱ مقاله نهم - جمع بندی
- ۲۶۴ تا ۲۶۷ بخش اول - نظریه صدق اسم
- ۲۶۸ - ۲۶۹ بخش دوم - علت پیدایی نظریه صدق اسم
- ۲۷۰ بخش سوم - نظریه احاله به عرف
- ۲۷۱ تا ۲۷۳ بخش چهارم - اختلافات در نظریه صدق اسم
- ۲۷۴ بخش پنجم - چرا نظریه شرط متأخر پدید آمد؟
- ۲۷۵ تا ۲۷۸ بخش ششم - خلط حکم و موضوع

	طرز اجراء اصل عدم جزئیت.
	(۱) در مقام احراز اجزاء سبب
	(۲) در مقام ترتب آثار
۲۷۵	ریشه قبول احتیاطی
۲۷۶	
۲۷۶	بخش هفتم - فوائد بحث اسباب و شروط
۲۷۹ تا ۲۸۱	الف - اسباب، احکام وضعی هستند.
۲۷۹	ب - در اسباب، فرق بین مباح و غیرمباح نیست.
۲۸۰	وطی حرام در رابطه با تحلیل (سه طلاق)
۲۸۰	ج - سبب قابل رجوع و غیرقابل رجوع
۲۸۱	

فصل سوّم

سامان ماهیات

۲۸۲ - ۲۸۳	فرق ماهیت و وجود در موجودات اعتباری
۲۸۲ - ۲۸۳	یک استقراء تازه
۲۸۳	موضع قانونگذاران در برابر ماهیات حقوقی
۲۸۳	مذاق شرع، بیان احکام است نه موضوعات
۲۸۳	حقیقت شرعیة؟
۲۸۴	طرح فصل سوّم

۲۸۵ تا ۲۹۶	مقاله اول - امور عامّه ماهیات حقوقی
۲۸۶ تا ۲۸۸	بخش اول - کلیّات
۲۸۶	الف - ماهیات حقوقی قابل تخصیص نیست.
۲۸۷	ب - ماهیات حقوقی قابل افزایش و کاهش نیست.
۲۸۸	ج - ماهیت حقوقی نه صحیح است و نه فاسد
۲۸۹ - ۲۹۰	بخش دوم - صحیح و اعمّ

- ۲۸۹ از مباحث الفاظ نیست.
- ۲۸۹ نظر شیخ انصاری
- ۲۹۱ تا ۲۹۶ بخش سوم - مرزها و مرزبانان
- ۲۹۱ فرق جعاله و رشوة
- ۲۹۲ اجاره فروش
- ۲۹۴ - ۳۰۶ - ۳۱۲ - ۳۱۳ اجمال عرف در ماهیات حقوقی
- ۲۹۴ (۲۹۶) - ۳۱۶ بیع در عرف
- ۲۹۳ - ۲۹۵ نظر علماء حقوق از منابع حقوق است.
- ۲۹۴ (۳۱۶) تحول عرف در بیع
- ۲۹۴ سلم ملحق به بیع شد عرفاً
- ۲۹۴ سلم بیع است به تأیید شرع
- ۲۹۷ - ۳۹۵ تملیک را عرف نمی شناسد.
- ۲۹۷ تا ۳۲۴ مقاله دوم - ماهیت بیع
- ۲۹۷ حقوق تعهدات اسلامی در بیع است.
- ۲۹۸ تا ۳۰۳ بخش اول - تعاریف بیع
- ۲۹۸ (۱) فقه حنفی
- ۲۹۹ (۲) فقه حنبلی
- ۳۰۰ (۳) فقه شافعی
- ۳۰۱ تا ۳۰۳ (۴) فقه امامیه
- ۳۰۱ آیا در سلم، تملیک وجود دارد؟
- ۳۰۲ - ۳۰۳ مال و تملیک در تعریف بیع
- ۳۰۳ (۳۱۷) تعریف مصباح المنیر و مجمع البحرین
- ۳۰۴ تا ۳۰۶ بخش دوم - اشکالها در ثمن
- ۳۰۶ عرف مسلم در ثمن نیست.
- ۳۰۷ تا ۳۱۵ بخش سوم - اشکالها در مبیع
- ۳۰۹ - ۳۱۰ انتقاد از استوارترین تعریف بیع

کلی در ذمه مال است؟

۳۱۴-۳۱۱

مبادله مال به مال

۳۱۷-۳۱۵-۳۱۴

اشکال اجاره

۳۱۵

منافع، مال است؟

۳۱۵

اخراج اجاره از ماهیت بیع

۳۱۵

بخش چهارم - مسئله بیع سلم و بیع کلی در ذمه (بیع معدوم) ۳۱۶-۳۱۷

۳۱۶

سلم در تمام مذاهب خمسة بیع است.

۳۱۷

هدف (نه وسیله) در تعاریف

۳۱۷

بیع عملی و شرع

۳۱۷

هدف بیع، مبادله دو مال است.

۳۱۷

تغییر موضع هدف!

۳۲۰-۳۱۷

عرف از نظریه پردازان پیروی نمی کند!

۳۱۹-۳۱۸

بخش پنجم - مروری بر تاریخ تشریح

۳۱۸

بیع به معنی اخص و اعم:

۳۱۸

معاوضات مالی

۳۱۹

مشارطة

۳۲۴ تا ۳۲۰

بخش ششم - بیع عملی - بیع نظری

۳۲۲-۳۲۰-۳۱۷

آیا از احاله به عرف، جانبداری شده است؟

۳۲۱

بیع عملی (امامیه - حنفیه)

۳۲۲-۳۲۱

هدف و وسیله در تعاریف بیع

۳۲۳

تغییر عرف، در احاله به عرف

۳۲۴

شبه برهان خلف

۳۵۳ تا ۳۲۵

مقاله سوم - ماهیت اجاره

۳۲۹ تا ۳۲۶

بخش اول - تعاریف اجاره

۳۳۰

بخش دوم - ام المشکلات

۳۳۱

بخش سوم - اجاره بیع است؟

- ۳۳۲ تا ۳۴۰
 ۳۳۳ - ۳۳۴
 ۳۳۵ - ۳۳۷
 ۳۳۵ - ۳۳۶
 ۳۳۶
 ۳۳۸ تا ۳۴۰
 ۳۴۱ تا ۳۴۳
 ۳۴۱ - ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵ تا ۳۴۹
 ۳۴۶
 ۳۵۰
 ۳۵۱ - ۳۵۲
 ۳۵۱ - ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴ تا ۳۷۱
 ۳۵۴ - ۳۵۵
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۶
 ۳۵۷ تا ۳۶۹
 ۳۵۷
 ۳۵۷
- بخش چهارم - تملیک معدوم
 معقود علیه در اجاره چیست؟
 حل مشکل تملیک معدوم:
 (۱) نظر شافعی
 فرض قانونی
 (۲) نظر حنفیه (نظریه قائم مقامی)
 (۳) تملیک ماسیوجد
 بخش پنجم - معقود علیه در عقد اجاره (نظر نویسندگان)
 (۱) در اجاره اعیان (حق استیفاء)
 (۲) در اجاره خدمات (اعمال)
 تعهد فعل
 بخش ششم - تجمیع دو طبیعت مخالف هم
 بخش هفتم - اجراء عقد تدریجی (مستمر)
 انحلال یک عقد به هزاران عقد!
 بخش هشتم - خلاصه نظر مذاهب خمس
 بخش نهم - در خانه همسایه چه خبر؟
 انتقاد از سیستم حقوق رم
 بخش دهم - اجاره نظری - اجاره عملی
 مقاله چهارم - ماهیت تراضی
 نمونه‌ای از اختلاط ماهیت و وجود در تراضی
 ماهیت، شرط ندارد.
 دو بُعد متفاوت رضا در تراضی
 تراضی صحیح و فاسد
 بخش اول - عناصر تراضی
 تراضی = هیولای اولیه در معاملات
 مرضاة و صلح

۳۵۷	تراضی و صلح به صورت مترادف در نصّ
۳۶۰	در تبرّعات، یک رضا ذاتاً مؤثر است.
۳۶۱	محالّ علیه در عقد حواله، طرف تراضی نیست.
۳۶۳	تراضی بین دو آدم زنده است
۳۶۴	بطلان شرط متأخر
۳۶۴	وصیت تملیکی، فاقد عناصر عمومی عقود است.
۳۶۴	رضا در تراضی، از امور موضوعی است نه حکمی.
۳۶۴	انواع قبول حکمی
۳۶۵	رضا به مدلول ایجاب، نه به مدلول عقدی که واقع شده است.
۳۶۶	اناطه یک رضا به رضای دگر
	با موت موصی له قبل از قبول، چرا ورثه او
۳۶۶	جانشین او می شوند؟
۳۶۶	با موت موصی له قبل از قبول، چرا ورثه او جانشین او می شوند؟
۳۶۷	موالات بین دو رضا
۳۶۸	اجمال عرف در معرفت تراضی
۳۶۹ تا ۳۷۱	بخش دوم - توافق دو رضا

۳۷۲ تا ۳۷۵

مقاله پنجم

تصدیقات

۳۷۶ - ۳۷۷	مقایسه باب تصدیقات این فنّ، با باب تصدیقات منطق ارسطو
۳۷۸	فصل اول - اصول موضوعه
۳۷۹ تا ۳۹۱	فصل دوم - موضع گیری منطقی
۳۸۰	بخش اول - اصل عدم
۳۸۱ - ۳۸۲	بخش دوم - موضع گیری های نادرست
۳۸۳	بخش سوم - اراده بی مرجّح

۳۸۴	بخش چهارم - موضع‌گیری‌های ضعیف
۳۸۷ تا ۳۸۵	بخش پنجم - مقتضای قاعده
۳۹۱ تا ۳۸۸	بخش ششم - قیاس و استحسان
۴۰۵ تا ۳۹۲	فصل سوم - مبانی استدلال
۳۹۵ تا ۳۹۳	بخش اول - مصالح
۳۹۵ تا ۳۹۳	در مذاهب خمسة
۳۹۷ - ۳۹۶	بخش دوم - حاجت عمومی
۴۰۱ تا ۳۹۸	بخش سوم - لاضرر
۴۰۲	بخش چهارم - عدوان
۴۰۳	بخش پنجم - الحرام لا یفسد الحلال
۴۰۵ - ۴۰۴	بخش ششم - حسن و قبح عقلی
۴۲۳ تا ۴۰۶	فصل چهارم - آنچه که استدلال را ضعیف می‌کند.
۴۰۹ تا ۴۰۷	بخش اول - استدلال لفظی
۴۱۲ تا ۴۱۰	بخش دوم - استدلال‌های تکلف آمیز
۴۱۴ - ۴۱۳	بخش سوم - دقت‌های پنداری
۴۱۵	بخش چهارم - توّسل بی‌موقع به اصول عملیّه
۴۱۶	بخش پنجم - توّسل به تعبّد که ضرورتی نداشته باشد.
۴۱۹ تا ۴۱۷	بخش ششم - توّسل به اجماعی که مستند آن معلوم است.
۴۲۰	بخش هفتم - اضافه بر ظرفیت بار کردن
۴۲۱	بخش هشتم - اثبات معاملات به کمک مسائل عبادات
۴۲۲	بخش نهم - قول صحابی
۴۲۳	بخش دهم - ضعف تمثیل